

การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ สารทัศนศิลป์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

Enhancing Creative Thinking through the Performance Process with Six Thinking Hats Technique, Visual Arts Strand, Protomsuksa 6 Students

ศิรินทิพย์ ดาทอง*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ สารทัศนศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสิทธิภาพ E1/E2 กำหนดเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ ก่อนเรียนและหลังเรียน 3) เพื่อศึกษาคะแนนเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ ที่มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70 ขึ้นไป 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 10 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนบุญจรัส อำเภอสกลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน รวม 12 ชั่วโมง 2) แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติ Wilcoxon Signed Ranks Test

ผลการวิจัย

1. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ สารทัศนศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากับ 83.83/84.16
2. นักเรียนที่เรียนโดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ มีความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่เรียนโดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 90 ของนักเรียนทั้งหมด
4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.17)

* นักศึกษานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Abstract

This research aimed to 1) develop learning management through performance process and six thinking hats technique, Visual Arts strand for Pratomsuksa 6 students in accordance with the criteria set (E1/E2) as 80/80, 2) compare creative thinking of students who had learned with the developed performance process and six thinking hats technique before and after the implementation, 3) verify the average score of creative thinking of students who had learned through performance process and six thinking hats technique with the percentage of 70 or more, and 4) determine the satisfaction of students toward learning management through performance process and 6 thinking hats process. Target group were 10 pratomsuksa 6 students in 2nd semester of academic year 2013, Panjarakschool, Selapumi district, Roi-Et, under the supervision of Roi-Et Primary Educational Service Office Area 3. Research instruments were 1) 6 lesson plans the plan vacates 2 hours, total up 12 hours, 2) creative thinking assessment form, and 3) satisfaction questionnaire. Statistics employed for analyzed of the data included percentage, means, standard deviation, and Wilcoxon Signed Ranks Test.

The results were as follows:

1. The efficiency of learning management which emphasized creative thinking through performance process and six thinking hats technique of Pratomsuksa 6 students was 83.83/84.16
2. The creative thinking of students who learned through performance process and six thinking hats was significantly higher than before at the level of .01
3. The percentage of students who learned through performance process and six thinking hats technique and possessed the average score at the percentage of 70 or more was at the percentage of 90 of all students.
4. Satisfaction score as a whole of students were satisfied with the developed learning management which emphasized creative thinking through performance process and six thinking hats technique was at a high level ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.17)

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเจริญเติบโตของเทคโนโลยีในสภาวะการณ์ที่โลกไร้พรมแดนเป็นกระแสซึ่งกลายเป็นกติกาของสังคมได้ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น ทุกประเทศจึงต้องแข่งขันกัน ในเวทีโลก ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ โดยมีวิสัยทัศน์และความคิดสร้างสรรค์เป็นตัวขับเคลื่อน จึงควรให้ความสนใจพัฒนาและเสริมสร้างความสามารถด้านการคิดโดยเฉพาะเด็ก

และเยาวชน เนื่องจากการคิดเป็นกระบวนการทางสมองที่เป็นไปตามธรรมชาติของมนุษย์ อันเป็นผลมาจากประสบการณ์เดิม สิ่งเร้าและสภาพแวดล้อมที่เข้ามากระทบ ทำให้เกิดความคิดในการแก้ไขปัญหาหรือปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ รวมทั้งสร้างสิ่งใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นได้ และสามารถเลือกตัดสินใจได้อย่างเหมาะสมและมีเหตุผล และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขและเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มี

คุณภาพเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ส่งผลให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2551:1-4) การปลูกฝังความคิดสร้างสรรค์ ได้บรรจุลงในหลักสูตรของสถาบันการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยทอร์แรนซ์ได้อาศัยแนวคิดของ กิลฟอร์ด (Guilford, 1967:61-62) อธิบายว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถทางสมองที่คิดได้หลากหลายหรือการคิดแบบอนกนัย (Divergent Thinking) ประกอบด้วย ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ ลักษณะดังกล่าวนี้ ทอร์แรนซ์ได้แนะแนวทางให้ครูและผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษาสังเกตและพยายามส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เจริญงอกงามไปจนถึงขีดสุดความสามารถของแต่ละบุคคล (บรรพต สุวรรณประเสริฐ, 2544:23-25)

กิจกรรมการเรียนรู้ทางศิลปะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพได้ โดยมุ่งให้เกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะวิธีการทางศิลปะ เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ เปิดโอกาสให้แสดงออกอย่างอิสระในศิลปะแขนงต่าง ๆ ประกอบด้วยสาระสำคัญ คือ ทักษะศิลป์ มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบศิลป์ ทักษะธาตุ สร้างและนำเสนอผลงานทางทัศนศิลป์จากจินตนาการ โดยสามารถใช้ อุปกรณ์ เทคนิค วิธีการที่เหมาะสม ของศิลปินในการสร้างงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานศิลปะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล ชื่นชม ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้ระบุไว้ว่า มาตรฐานการเรียนรู้ ศ. 1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่า

งานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะ ซึ่งตัวบ่งชี้ คือ ระบุสื่อตรงข้าม และอธิบายเกี่ยวกับการใช้ สื่อตรงข้าม ในการถ่ายทอดความคิด และอารมณ์ อธิบายหลักการจัดขนาดสัดส่วนความสมดุลในการสร้างงาน สร้างสรรค์งานจากรูปแบบ 2 มิติ เป็น 3 มิติ โดยใช้หลักการของแสงเงาและน้ำหนัก สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ โดยใช้หลักการของรูปและพื้นที่ว่าง สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ โดยใช้สื่อตรงข้าม หลักการจัดขนาดสัดส่วน และความสมดุล สร้างงานเป็นแผนภาพ แผนผัง และภาพประกอบ เพื่อถ่ายทอดความคิด หรือเรื่องราวเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551:168-176)

จากรายงานประจำปีของโรงเรียนปัญญรักษ์ ปีการศึกษา 2555 เนื่องจากเป็นโรงเรียนเอกชนที่ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2554 ซึ่งผู้สอนยังขาดประสบการณ์ในการสอน ขาดสื่อที่สร้างความสนใจ ขาดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม ผู้สอนไม่ตรงกับรายวิชา และที่พักอาศัยของนักเรียนอยู่ห่างไกลจากโรงเรียนต้องใช้เวลามากในการเดินทาง ผู้ปกครองไม่เข้าใจหลักสูตรและการจัดกิจกรรม เพื่อเตรียมความพร้อม มีฐานะยากจน ทำให้การบริหารจัดการไม่คล่องตัว ครอบครัวยากจนมีผลกระทบ ต่อสุขนิสัย คุณธรรมและจริยธรรม ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีการศึกษาดำกว่าระดับปริญญาตรี เป็นผลให้นักเรียนขาดทักษะการคิด ขาดกระบวนการปฏิบัติในการสร้างชิ้นงาน การตั้งคำถาม และแสวงหาความรู้ใหม่ และในรายวิชาศิลปะผลงานศิลปะของนักเรียนมีลักษณะเหมือนกันทั้งภาพ เนื้อหาไม่มีความหลากหลาย ชิ้นงานซ้ำแบบกันและไม่น่าสนใจ มีแนวความคิดในการนำเสนอเรื่องราวน้อย และขาดความสามารถถ่ายทอดแนวคิด ความรู้สึก การสื่อความหมายจากชิ้นงานที่สร้างขึ้น (โรงเรียนปัญญรักษ์, 2555:12)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนและบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม การใช้คำถามที่ช่วยให้นักเรียนฝึกคิด ตามเทคนิคหมวก 6 ใบ เป็นหลักคิดให้นักเรียนพัฒนาทักษะ

การคิด จำแนกความคิดเป็น 6 ด้าน เพื่อใช้ในการสร้างสรรค์ชิ้นงานและอธิบายความรู้สึกที่มีต่อสิ่งนั้นๆ ตามแนวคิดหมวก 6 ใบ ของเอดเวิร์ด เดอ โบโน (Edward de Bono) เป็นสัญลักษณ์ พัฒนาความคิดอย่างรอบด้าน โดยไม่จำกัดเชื้อชาติและวัฒนธรรม สามารถนำไปใช้ง่าย ช่วยให้ผู้เรียนได้พยายามใช้ความคิดทั้ง จุดดี จุดด้อย จุดที่น่าสนใจ และความรู้สึกที่มีต่อสิ่งนั้นๆ (ทิสนา แคมมณี และคณะ, 2543:69) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการปฏิบัติเป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน สร้างชิ้นงานตามเป้าหมาย เน้นการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ตรง และการแก้ปัญหา ฝึกคิด ฝึกลงมือทำ ฝึกทักษะกระบวนการต่างๆ ด้วยตนเอง และฝึกทักษะการแสวงหาความรู้ ทั้งทางทฤษฎี และปฏิบัติตามแนวทางประชาธิปไตย ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นศึกษา/วิเคราะห์ ขั้นปฏิบัติ/ฝึกหัด/ทดลอง ขั้นสรุป/เสนอผลการเรียนรู้ ขั้นปรับปรุงการเรียนรู้/นำไปใช้และขั้นประเมินผล ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ด้วยกิจกรรมและสื่อ การจัดการเรียนรู้ตามความสนใจ ความถนัดและศักยภาพของตน และสรุปองค์ความรู้ได้ทำให้เกิดความกล้าแสดงออกและเชื่อมั่นในตนเอง เป็นแรงจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ใฝ่เรียน ช่วยเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ โดยการวางแผนทำงานร่วมกัน มีความรับผิดชอบ เสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีวินัยและสามารถค้นหาวิธีการและคำตอบได้ด้วยตนเอง แสดงออกได้ชัดเจนมีเหตุผล โดยให้แต่ละคนเรียนรู้ได้ตามศักยภาพของตน ผู้เรียนแข่งขันกับตนเอง ไม่เล็งผลเลิศจนเกินไปและเกิดการพัฒนารอบด้าน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2550:5)

จากเหตุผลข้างต้นผู้วิจัยจึงเห็นว่า การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ ซึ่งประกอบด้วย 1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ครูเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนกระตุ้นความสนใจของนักเรียน 2) ขั้นศึกษา/วิเคราะห์

ครูนำประเด็นหัวข้อมาให้ให้นักเรียนช่วยกันศึกษาวิเคราะห์ โดยใช้ลักษณะของสีหมวกมาใช้ในการแสดงความคิดในด้านต่าง ๆ ตามสีของเทคนิคหมวก 6 ใบ 3) ขั้นปฏิบัติ/ฝึกหัด/ทดลอง นักเรียนนำแนวคิดจากการศึกษา/วิเคราะห์มาใช้สร้างชิ้นงาน 4) ขั้นสรุป/เสนอผลการเรียนรู้ นักเรียนสรุปและนำเสนอผลการเรียนรู้หน้าชั้นเรียน 5) ขั้นปรับปรุงการเรียนรู้/นำไปใช้ นักเรียนนำข้อสรุปและผลการเรียนรู้ที่ได้มาปรับปรุงและนำไปใช้กับชิ้นงานของตนเอง 6) ขั้นประเมินผล โดยใช้แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์สามารถช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์อย่างรอบด้านให้ผู้เรียนเรียนรู้การสร้างชิ้นงานจากกระบวนการปฏิบัติ การกระทำถ่ายทอดแนวความคิด ความรู้สึก ประสบการณ์ ผ่านภาพวาดได้อย่างอิสระและอธิบายแนวคิดให้ผู้อื่นเข้าใจได้ โดยคาดหวังว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนปัญจรักษ์ อำเภอเสลภูมิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3 จะพัฒนาผลงานภาพวาดและความคิดสร้างสรรค์ตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญที่จะทำวิจัยเรื่องนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ สาระทัศนศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสิทธิภาพ E1/E2 กำหนดเกณฑ์ 80/80

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ ก่อนเรียนและหลังเรียน

3. เพื่อศึกษาคะแนนเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ ที่มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70 ขึ้นไป

4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ

สมมติฐานการวิจัย

1. การจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ สาระทัศนศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสิทธิภาพมีเพียงใด
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ มีความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนมากหรือไม่
3. นักเรียนที่เรียนโดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ ผ่านเกณฑ์ความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนคิดเป็นร้อยละเท่าไร
4. นักเรียนมีความพึงพอใจหลังการเรียนโดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ สาระทัศนศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นอย่างไร

ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 10 คน โรงเรียนปัญญจักรักษ์ อำเภอเสลภูมิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556
2. ตัวแปร
 - 2.1 ตัวแปรต้น การจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ
 - 2.2 ตัวแปรตาม
 - 2.2.1 ความคิดสร้างสรรค์
 - 2.2.2 ความพึงพอใจของนักเรียน
3. ขอบเขตด้านเนื้อหา ด้านเนื้อหา สาระทัศนศิลป์ มาตรฐาน ศ 1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะ ประกอบด้วยเรื่อง การใช้สีซึ่งจะต้องมีองค์ประกอบของวงจสีและสีคู่ตรงข้าม นอกจากนี้ยังรวมถึงเรื่องการจัดภาพโดยมีเนื้อหาของ การเรียนรู้หลักความสมดุลของภาพ การจัดขนาด

ของภาพ การจัดสัดส่วนของภาพ รูปและพื้นที่ว่างของภาพ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ สาระทัศนศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 10 คน โรงเรียนปัญญจักรักษ์ อำเภอเสลภูมิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ประจำปีภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน ใช้เวลาสอน 12 ชั่วโมง ประกอบด้วย
 - แผนที่ 1 เรื่อง วงจสีและสีคู่ตรงข้าม ใช้เวลาสอนจำนวน 2 ชั่วโมง
 - แผนที่ 2 เรื่อง การใช้สีคู่ตรงข้าม ใช้เวลาสอนจำนวน 2 ชั่วโมง
 - แผนที่ 3 เรื่อง การจัดความสมดุลของภาพใช้เวลาสอนจำนวน 2 ชั่วโมง
 - แผนที่ 4 เรื่อง การจัดขนาดของภาพใช้เวลาสอนจำนวน 2 ชั่วโมง
 - แผนที่ 5 เรื่อง การจัดสัดส่วนของภาพใช้เวลาสอนจำนวน 2 ชั่วโมง

แผนที่ 6 เรื่อง รูปและพื้นที่ว่าง ใช้เวลา
สอนจำนวน 2 ชั่วโมง

ทั้งนี้ การตรวจสอบคุณภาพและประเมิน
ความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ นำเสนอ
ต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบการใช้ภาษาและความ
เหมาะสม จำนวน 5 ท่านโดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน
ตามแบบประเมินของลิเคิร์ต (Likert) แบบมาตราส่วน
ประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับซึ่งผลการ
ตรวจสอบคุณภาพ มีคะแนนความเหมาะสมเฉลี่ย
เท่ากับ 4.50 ตามค่าคุณภาพเกณฑ์คะแนนเฉลี่ย
3.51- 5.00 สรุปว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีความ
เหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้

2. แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ โดย
ได้ทำการศึกษาและออกแบบการประเมินมีหัวข้อ
การประเมิน 4 ข้อ ประกอบด้วย 1) ความคิดริเริ่ม
2) ความคิดคล่องแคล่ว 3) ความคิดยืดหยุ่น 4) ความ
คิดละเอียดลออทั้งนี้ ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรง
ของเนื้อหาแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์โดย
ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน (IOC) ตรวจสอบค่าดัชนี
ความสอดคล้องระหว่างแบบประเมินความคิด
สร้างสรรค์กับเกณฑ์ความคิดสร้างสรรค์ได้พิจารณา
ว่า แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์มีความเที่ยงตรง
ตามเนื้อหาเพราะวัดตามจุดประสงค์เชิงปฏิบัติได้จริง
และสอดคล้องกับเกณฑ์ความคิดสร้างสรรค์เกือบ
ทุกข้อ ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.90 ถือว่าเป็นแบบประเมิน
ความคิดสร้างสรรค์ที่มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา
โดยค่าดัชนีความสอดคล้องแต่ละข้ออยู่ระหว่าง
0.80 – 1.00

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน
แบบมาตราส่วนประมาณค่า ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ
1) ด้านเนื้อหา 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านสื่อ
และอุปกรณ์การเรียนรู้ 4) ด้านการวัดผลประเมินผล
โดยแบบสอบถามความพึงพอใจเกี่ยวกับการส่งเสริม
ความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วม
กับเทคนิคหมวก 6 ใบเป็นแบบประมาณค่า มี 5 ระดับ

คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด
จำนวน 20 ข้อ

ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน (IOC) ตรวจสอบ
ความสอดคล้องระหว่างแบบสอบถามความพึงพอใจ
กับเนื้อหาสาระที่ตนศิลป์ได้พิจารณาว่า แบบสอบถาม
ความพึงพอใจมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาเพราะวัด
ตามจุดประสงค์เชิงปฏิบัติได้จริง โดยแบบประเมิน
สอดคล้องกับพฤติกรรมเกือบทุกข้อ ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ
0.93 ถือว่าแบบสอบถามความพึงพอใจมีความ
เที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยมีค่าดัชนี 0.80 – 1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการ
ทดลอง โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นตอนการทดลองให้นักเรียน
กลุ่มตัวอย่างทำการทดสอบก่อนเรียน

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนการทดลองได้ดำเนินการจัดการ
เรียนรู้ที่เน้นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้
กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ คือ
การแสดงบทบาทสมมติตามลักษณะของสีหมวก
เป็นการฝึกแสดงบทบาทที่ชัดเจนและแสดงบทบาท
อื่นๆ ที่แตกต่างกัน การกำหนดและควบคุมความคิด
ให้เกิดความชัดเจนเฉพาะด้าน ฝึกคิดที่ละด้านตาม
ลักษณะของสีหมวก ที่แตกต่างกัน ฝึกให้คิดหลากหลาย
และคิดออกจากตัวเอง การฝึกเปลี่ยนความคิดไม่ให้
ยึดติดอยู่ในความคิดเดิมๆ โดยการกำหนดให้คิดที่ละ
สัอย่างชัดเจนและมีทิศทาง ซึ่งส่งเสริมให้การคิดมี
ประสิทธิภาพโดยให้หมวก 6 ใบมีสีดังนี้

1. หมวกสีขาว หมายถึง ความเป็นกลาง
ความว่างเปล่า ข้อเท็จจริง และจำนวนตัวเลข การ
สวมหมวก หมายถึง ต้องการได้ข้อเท็จจริงที่เป็นปรนัย

2. หมวกสีแดง หมายถึง อารมณ์ ความ
รู้สึก สัญชาตญาณ ความโกรธ ความฉุนเฉียว เมื่อมี
การสวมหมวก หมายถึง สามารถบอกความรู้สึกของ
ตนเกี่ยวกับประเด็นนั้นได้

3. หมวกสีดำ หมายถึง ความมีดমনและการปฏิเสธ การคัดค้าน การสวมหมวก หมายถึง ต้องการให้พูดถึงจุดด้อย ข้อผิดพลาด สิ่งที่ไม่ดี โดยใช้เหตุผลประกอบ

4. หมวกสีเหลือง หมายถึง การคาดการณ์ ในทางบวก ความคิดเชิงบวก ความหวัง การมองโลกในแง่ดี การสวมหมวก หมายถึง ความคิดด้านดี คิดถึงประโยชน์ คุณค่า จุดเด่น ความคิดใหม่ๆ ที่มีคุณค่าต่อส่วนรวมและสังคม

5. หมวกสีเขียว หมายถึง ความคิดนอกกรอบที่มีความสัมพันธ์กับความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การสวมหมวก หมายถึง การคิดอย่างสร้างสรรค์ หลากหลาย แปลกใหม่ ก้าวไปข้างหน้า สร้างความเป็นไปได้ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนา

6. หมวกสีฟ้า หมายถึง สงบเยือกเย็น การควบคุมและการบริหารกระบวนการคิดมีความชัดเจน การยุติข้อขัดแย้งมีขั้นตอนเป็นระบบ การสวมหมวก หมายถึง การควบคุมสิ่งต่างๆ ให้อยู่ในระบบระเบียบที่ดีถูกต้อง

กระบวนการปฏิบัติเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ศิลปะจากการปฏิบัติจริงที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวันผ่านการฝึกสร้างชิ้นงานด้วยตนเองตามหัวข้อที่กำหนดให้และนำเสนอชิ้นงานต่อหน้าชั้นเรียน และนำข้อสรุปที่ได้ไปปรับปรุงชิ้นงานให้สมบูรณ์ ซึ่งการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการปฏิบัติประกอบด้วย 6 ขั้นตอนได้แก่ 1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน ครูเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนกระตุ้นความสนใจของนักเรียน 2) ขั้นศึกษา/วิเคราะห์ครูนำประเด็นหัวข้อมาให้ให้นักเรียนช่วยกันศึกษาวิเคราะห์ โดยใช้ลักษณะของสีหมวกในการแสดงความคิดเห็นในด้านต่างๆ ตามสีของเทคนิคหมวก 6 ใบ 3) ขั้นปฏิบัติ/ฝึกหัด/ทดลอง นักเรียนนำแนวคิดจากการศึกษา/วิเคราะห์มาใช้ในการสร้างชิ้นงาน 4) ขั้นสรุป/เสนอผลการเรียนรู้ นักเรียนสรุปและนำเสนอผลการเรียนรู้หน้าชั้นเรียน 5) ขั้นปรับปรุง

การเรียนรู้/นำไปให้นักเรียนนำข้อสรุปและผลการเรียนรู้ที่ได้มาปรับปรุงและนำไปใช้กับชิ้นงานของตนเอง 6)

ขั้นประเมินผล โดยใช้แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์

ระยะเวลาทดลอง ทำการทดลอง จำนวน 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 วัน วันละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ทั้งนี้ ไม่รวมเวลาทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนโดยเป็นเนื้อหาสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สาระทัศนศิลป์ มาตรฐานที่ ศ 1.1 ตัวชี้วัดที่ 1, 2, 5, 6 และ 7 จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การใช้สีและหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การจัดภาพ รวม 12 แผน

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นหลังการทดลอง

เมื่อเสร็จสิ้นการทดลอง ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความพึงพอใจไปประเมินความพึงพอใจของนักเรียน และรวบรวมข้อมูลทั้งหมดนำมาวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ สาระทัศนศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้สูตรของคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนกับหลังเรียน

2. เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ ก่อนเรียนกับหลังเรียน

3. ศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ กับเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป

4. วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ผ่านกระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการหาผลลัพธ์

ผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ สาระทัศนศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้ ที่เน้นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ สาระทัศนศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากับ 83.83/84.16 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (80/80)

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนที่เรียนโดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ

คนที่	คะแนนความคิดสร้างสรรค์ (12 คะแนน)					
	คะแนนก่อนเรียน Y_i	คะแนนหลังเรียน X_i	$d_i = (x_i - y_i)$	อันดับ (Rank)	T^+	T^-
1	4	9	5	4	+5	-
2	8	9	1	1	+1	-
3	9	10	1	1	+1	-
4	6	12	6	5	+6	-
5	7	12	5	4	+5	-
6	4	9	5	4	+5	-
7	7	12	5	4	+5	-
8	8	11	3	3	+3	-
9	6	9	3	3	+3	-
10	6	8	2	2	+2	-
รวม	65	101	36	31	36	0

$$n = 10, T_{\alpha} = .005, T^- = 0$$

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ สาระทัศนศิลป์ เรื่อง การใช้สีและการจัดภาพ มีคะแนนความคิดสร้างสรรค์หลังเรียน

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ มีความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยการนำคะแนนจากการตรวจชิ้นงาน โดยใช้แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ มาเปรียบเทียบความแตกต่างและคำนวณด้วยสถิติ Wilcoxon Signed Ranks Test ผลการคำนวณปรากฏดังตาราง

สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ

ให้มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 90 ของนักเรียนทั้งหมด

4. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}$ = 4.31, S.D. = 0.17)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ สาระทัศนศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้ ที่เน้นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ สาระทัศนศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากับ 83.83/84.16 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (80/80) ผลการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ สาระทัศนศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 10 คน มีประสิทธิภาพโดยรวมเท่ากับ 83.83/84.16 หมายความว่า นักเรียนทำคะแนนระหว่างเรียน การปฏิบัติ และชิ้นงาน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 150.9 คะแนน จากคะแนนเต็ม 180 คิดเป็นร้อยละ 83.83 และความคิดสร้างสรรค์หลังเรียน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 10.1 คะแนน จากคะแนนเต็ม 12 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 84.16 แสดงว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ สาระทัศนศิลป์ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ที่เป็นเช่นนี้อาจมาจาก 1) ก่อนการดำเนินการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี การสร้างและการจัดการเรียนรู้ที่ดีจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยต่าง ๆ 2) วิธีการชัดเจน

จัดสื่อการเรียนรู้และมีวิธีการวัดและการประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 3) การจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นได้ผ่านกระบวนการกลั่นกรอง การตรวจสอบแก้ไขตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตลอดจนการประเมินความถูกต้องและความเหมาะสมของคณะผู้เชี่ยวชาญ 4) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ สาระทัศนศิลป์ เป็นการสอนจากพื้นฐาน และนักเรียนได้เรียนรู้เป็นลำดับขั้น ทำให้สามารถส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นแบบ 6 ด้าน จึงสามารถคิดสร้างสรรค์ชิ้นงานได้อย่างคล่องแคล่วรวดเร็วและมีเนื้อหาประกอบ นักเรียนสามารถอธิบายแนวความคิดในการนำเสนอชิ้นงานหน้าชั้นเรียนได้เป็นอย่างดี เป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับ สมพร หลิมเจริญ (2552:157-166) พัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 และประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรเสริมที่พัฒนาขึ้น พบว่า องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ประกอบด้วยคุณลักษณะ 2 มิติ คือ 1) มิติด้านการคิด ได้แก่ ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่นและความคิดริเริ่ม และ 2) มิติด้านจิตใจและบุคลิกภาพ และพบว่า ผู้เรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าผู้เรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้เรียนกลุ่มทดลองมีระดับความคิดเห็นต่อหลักสูตรเสริมอยู่ในระดับดีมาก และสอดคล้องกับ Corcoran และ Sim (2008:1-16) ทำการวิจัยโดยใช้วิธีสอนแบบกระบวนการผลิต - ผลผลิต (Process - Product) เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ด้วยการฝึกปฏิบัติ พบว่า วิธีการสอนโดยการใช้เหตุผลและการเรียนรู้แบบร่วมมือ ช่วยให้การเรียนและการสอน เรื่อง การสร้างสรรค์ประสบความสำเร็จ

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียน โดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ มีความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ หลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ อาจเนื่องจากการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถ ด้านการทำงานของสมองในการคิด คือ ความคิดหลายทิศทาง หลายแง่หลายมุม คิดได้กว้างไกล นำไปสู่ การแก้ปัญหาและการประดิษฐ์สิ่งแปลกใหม่หรือที่ เรียกว่า อนกนัย (Divergent thinking) คือ ความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ คิดคล่องแคล่ว คิดยืดหยุ่นและคิด ละเอียดลออ ซึ่งสอดคล้องกับ Alter (2009:11-12) สำรวจอิทธิพลของการคิดอย่างมีวิจารณญาณและ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ที่มีต่อการเรียนการสอน ทัศนศิลป์ พบว่า การเอาใจใส่ การสร้างบรรยากาศ ในชั้นเรียน การกระตุ้นจินตนาการควบคู่กับการให้ ประเด็นปัญหา ที่มีความสัมพันธ์กับหัวข้อเนื้อหาทาง ศิลปะ และการให้คำแนะนำปรึกษาของผู้สอน โดย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการให้ผู้เรียนแสดง ความ ประทับใจและการวิพากษ์งานศิลปะจะช่วยให้ความสามารถ ทางกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพิ่มขึ้น

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียน โดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ ให้มีคะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไป จากผลการวิจัยพบว่า ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนหลังเรียน จากกลุ่ม ตัวอย่าง 10 คน ผ่านเกณฑ์ความคิดสร้างสรรค์ร้อยละ 70 จำนวน 9 คน โดยนักเรียนที่มีคะแนนน้อยกว่าร้อยละ 70 มีจำนวน 1 คน เมื่อดำเนินคะแนน รวมความคิดสร้างสรรค์ คะแนนร้อยละของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน มีคะแนนเท่ากับร้อยละ 90 ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ที่เน้นส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิค

หมวก 6 ใบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ และแผนการจัดการเรียนรู้มีมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และจุดประสงค์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกิจกรรม การเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิริพงษ์ เพียศิริ (2550 : 187-197) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และมีทักษะในการ ผลิตผลงาน ด้วยกิจกรรมการศึกษาด้านศิลปะ พบว่า คะแนนเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนเรียนอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คะแนนเฉลี่ยความคิด สร้างสรรค์ของนักศึกษาสูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้รับการ ฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความ พึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการส่งเสริมความคิด สร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการปฏิบัติร่วมกับเทคนิค หมวก 6 ใบ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}$ = 4.31, S.D. = 0.17) จากผลการวิจัย ความพึงพอใจของ นักเรียน มีคะแนนความพึงพอใจทั้ง 4 ด้านเท่ากับ 86.2 คะแนน ($\bar{X}$ = 4.31, S.D. = 0.17) แสดงว่า การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการ ปฏิบัติร่วมกับเทคนิคหมวก 6 ใบ เป็นกิจกรรมที่ช่วย ให้นักเรียนได้เรียนรู้และค้นพบความรู้ จากการคิด แบบเทคนิคหมวก 6 ใบ และใช้กระบวนการปฏิบัติ อย่างมีความสุข แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง อย่าง รอบด้าน ยินดีรับฟังข้อดีและข้อด้อยของตน ได้เรียนรู้ จากเพื่อน ครูผู้สอน และสื่อต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับ สุภารัตน์ บัวบุญจ้ำมา (2555:84-89) พัฒนากิจกรรม การเรียนรู้ที่เน้นทักษะปฏิบัติ เรื่อง รำวงมาตรฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (นาฏศิลป์) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1.1 การใช้รูปแบบการสอน ควรเตรียม สื่อประกอบอื่นๆ เช่น วีดิทัศน์ แผ่นภาพ สี และอุปกรณ์ อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน

1.2 ควรกำหนดเวลาของแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจน เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามเวลาที่กำหนด

1.3 ควรให้นักเรียนมีการทบทวนความหมายของสีเทคนิคหมวก 6 ใบบ่อยๆ เพื่อป้องกันความสับสน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรนำไปทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้

2.2 ควรส่งเสริมให้เกิดทัศนคติที่ดีทางสังคม โดยการช่วยให้นักเรียนเรียนรู้การวางแผนและทำงานร่วมกันกับเพื่อน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา,สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน. ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

พิศนา เขมมณี. (2553). **ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บรรพต สุวรรณประเสริฐ. (2544). **การพัฒนาหลักสูตรโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. เชียงใหม่: The KnowledCenter.

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2551). **การพัฒนาคิด**. กรุงเทพฯ: 9119 เทคนิคพรินติ้ง.

โรงเรียนปัญจรักษ์. (2555). **รายงานการประเมินตนเอง ปีการศึกษา 2555**. ร้อยเอ็ด: เอกสารสำเนา.

ศิริพงษ์ เพียศิริ. (2550). **การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิตด้วยกิจกรรมศิลปะ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงาน**. ปริญญาวิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมพร หลิมเจริญ. (2552). **การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุดารัตน์ บัวบุญจ้มา. (2555). **พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะปฏิบัติ เรื่อง รวบรวมมาตรฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (นาฏศิลป์) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนาตุนประชาสรรค์ อำเภอนาตุน จังหวัดมหาสารคาม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). **การจัดการเรียนรู้แบบประสบการณ์และที่เน้นการปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: กลุ่มส่งเสริมวัดกรรมกรการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ.

Alter, F. (2009). Understanding the role of critical and creative thinking in Australian primary school visual arts Education. *International Art in Early Childhood Research Journal* 1: 1-12.

Corcoran, K. &Sim, C. (2008). *Pedagogical Reasoning, Creativity and Cooperative Learning in the Visual Art Classroom*. Brisbane Australia: Cannon Hill Anglican College and Griffith University.

Guilford, J.P. (1997). *The Nature of Human Intelligence*. McGraw-Hill: Book Company.